

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національного університету
«Одеська морська академія»

М.В. Міусов
_____ 2021 р.

Контрольний примірник

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ
АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ**

№ 2-03-3

СХВАЛЕНО
рішенням вченої ради Університету
від 25.02.2021 р., протокол №7

ОДЕСА-2021

ЛИСТ ОБЛІКУ ЗМІН

Номер змін	Дата	Сторінки зі змінами	Перелік змінених пунктів
1	11.09.2023	с. 3, 5-9	по тексту НУ «ОМА» замінено на НУОМА
2	09.09.2024	с.3	п.1.1.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання академічного плагіату (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (зі змінами), Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 р. № 686, з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті «Одеська морська академія» (далі – НУОМА), Положення про надання грифів навчальній літературі і засобам навчання та видання навчальної літератури № 2-03-8 та Рамкового кодексу академічної доброчесності НУОМА № 2-03-93.

1.2. Положення запроваджується з метою підвищення ефективності системи внутрішнього забезпечення якості шляхом запобігання академічного плагіату у кваліфікаційних і наукових роботах та індивідуальних завданнях здобувачів вищої/фахової передвищої освіти (далі – здобувачі), наукових працях педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників НУОМА, у навчальній літературі та засобах навчання.

1.3. Положення визначає системні адміністративні дії щодо упередження академічного плагіату в НУОМА, а також регламентує організацію перевірки на наявність академічного плагіату.

1.4. Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів за потреби можуть розробляти та впроваджувати власні розпорядні документи, які визначають специфіку процедури перевірки на плагіат у роботах здобувачів та працівників інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів.

2. ЗАХОДИ З УПЕРЕДЖЕННЯ ПЛАГІАТУ

2.1. Упередження плагіату в НУОМА здійснюється на всіх рівнях відповідальності в межах повноважень відповідно до цього Положення.

Основою заходів з упередження плагіату в НУОМА є дотримання принципів професійної етики педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками університету та культури академічної доброчесності як здобувачами, так і працівниками НУОМА.

2.2. Заходами з упередження плагіату на рівні університету є:

- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання академічного плагіату на офіційному інтернет-сайті НУОМА;
- періодичний розгляд на засіданнях науково-методичної ради НУОМА результатів перевірок на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних та наукових роботах здобувачів, у наукових працях педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, у навчальній літературі.

2.3. Заходами з упередження плагіату на рівні навчально-наукового інституту (факультету)/відокремленого структурного підрозділу є:

- проведення роз'яснювальної роботи серед здобувачів, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників з питань доброчесності, коректного використання в письмових роботах інформації з інших джерел, опису джерел та оформлення цитувань, академічного письма та уникнення плагіату;
- перевірка на академічний плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів;
- обговорення на засіданнях вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради фахового коледжу результатів перевірок кваліфікаційних робіт здобувачів на наявність плагіату.

2.4. Заходами з упередження плагіату на рівні кафедри/циклової комісії є:

- ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників кафедри/циклової комісії з цим Положенням та іншими документами щодо академічної доброчесності та запобігання академічного плагіату;
- ознайомлення з цим Положенням здобувачів, а також контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності упродовж виконання кваліфікаційних робіт та індивідуальних завдань;
- формування науково-педагогічними/педагогічними працівниками кафедр/циклових комісій методичних рекомендацій до виконання індивідуальних робіт здобувачами з використанням творчих завдань, що сприяють розвитку самостійності та відповідальності.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ НА НАЯВНІСТЬ ПЛАГІАТУ

3.1. Перевірка робіт на наявність академічного плагіату організаційно забезпечується (в межах компетенції):

- керівниками навчально-наукових інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів;
- головами спеціалізованих вчених рад;
- керівниками кафедр/циклових комісій;
- науково-дослідною частиною та/або навчально-методичним відділом (в залежності від виду роботи) базового закладу освіти або уповноваженими особами (підрозділами) відокремлених структурних підрозділів.

3.2. Перевірці на наявність академічного плагіату підлягають наступні матеріали:

- дисертації та автореферати здобувачів наукових ступенів;
- звіти про виконання науково-дослідних робіт;
- збірники наукових праць, матеріали конференцій та семінарів;
- навчальна література;
- кваліфікаційні роботи здобувачів;

- індивідуальні завдання здобувачів (курсіві проекти та роботи, розрахункові, розрахунково-графічні роботи, аналітичні огляди, реферати, звіти про практику, тощо).

3.3. Перевірка матеріалів на наявність академічного плагіату здійснюється з використанням:

- регламентованих інтернет-сервісів згідно з відповідними наказами та/або угодами;
- доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів та систем;
- внутрішніх інформаційних ресурсів НУОМА та його підрозділів.

Перевірку на наявність академічного плагіату за допомогою регламентованого інтернет-сервісу здійснюють уповноважені особи (адміністратор та/або оператор відповідної системи):

- один раз на безоплатній основі;
- повторно (у випадку виявлення плагіату під час першої перевірки) – за рахунок автора (авторів).

За результатами перевірки за допомогою регламентованого інтернет-сервісу визначаються показники унікальності тексту, та формується звіт з перевірки та/або довідка про результати перевірки.

Перевірку матеріалів на наявність плагіату з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів НУОМА забезпечують кафедри/циклові комісії на безоплатній основі.

Підготовка файлів матеріалів, що підлягають перевірці, здійснюється їх авторами (допускаються формати файлів .doc, .docx, .pdf та інші, які не містять елементів захисту).

3.4. *Перевірка дисертацій та авторефератів дисертацій.*

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у дисертаціях та авторефератах здобувачів наукових ступенів здійснюється на кафедрі з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем, та внутрішніх інформаційних ресурсів. Результати перевірки оголошуються на засіданні кафедри/міжкафедральному семінарі, на якому здійснюється попередній розгляд дисертації.

При поданні дисертації на розгляд до спеціалізованої вченої ради для захисту перевірка на наявність академічного плагіату у дисертації та авторефераті здійснюється з використанням регламентованого інтернет-сервісу уповноваженою особою науково-дослідної частини НУОМА. Підставою для перевірки є подання вченого секретаря спеціалізованої вченої ради або особи, уповноваженої за організацію роботи разової спеціалізованої вченої ради, яке подається до науково-дослідної частини разом з електронними версіями дисертації та автореферату. У поданні обов'язково зазначається чи подаються дисертація та автореферат на перевірку вперше, чи повторно.

За результатами перевірки уповноважена особа надає до спеціалізованої вченої ради звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки протягом трьох робочих днів після отримання дисертації та автореферату.

Остаточний висновок щодо наявності або відсутності академічного плагіату в дисертації та авторефераті й допуску дисертації до захисту робить спеціалізована вчена рада з урахуванням результатів перевірки.

3.5. Перевірка звітів за науково-дослідними роботами.

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у звітах про виконання науково-дослідних робіт здійснюється з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів. Перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які виконуються в рамках робочого часу науково-педагогічних працівників кафедр, здійснюється відповідними кафедрами, а результати перевірки оголошуються на засіданні кафедри, на якому здійснюється обговорення результатів роботи та розгляд звіту. Первинна перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які фінансуються окремо, здійснюється керівниками цих робіт.

Керівники науково-дослідних робіт несуть особисту відповідальність за дотримання принципів доброчесності при виконанні робіт та оформленні звітів за їх результатами.

Перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які виконувались у базовому закладі освіти, на наявність академічного плагіату з використанням регламентованого інтернет-сервісу здійснюється уповноваженою особою науково-дослідної частини НУОМА перед їх розглядом на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту (факультету). Підставою для перевірки є подання керівника науково-дослідної роботи, яке погоджується керівником відповідного навчально-наукового інституту (факультету) і подається до науково-дослідної частини разом з електронною версією звіту. У поданні обов'язково зазначається чи подається звіт на перевірку вперше, чи повторно.

Перевірка на наявність академічного плагіату у звітах про виконання науково-дослідних робіт, які виконувались у відокремлених структурних підрозділах, забезпечується уповноваженими особами цих підрозділів.

За результатами перевірки уповноважена особа протягом трьох робочих днів після отримання звіту надає керівнику науково-дослідної роботи звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки, які, у свою чергу надаються голові вченої ради навчально-наукового інституту (факультету) разом із звітом, для подальшого розгляду.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у звіті з виконання науково-дослідної роботи робить вчена рада відповідного навчально-наукового інституту (факультету), яка розглядає звіт та рекомендує

його до затвердження. Висновок документується у протоколі засідання вченої ради.

3.6. *Перевірка збірників наукових праць та матеріалів конференцій/семінарів.*

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінарів здійснюється редакційною радою (колегією) відповідного збірника або оргкомітетом конференції/семінару з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем, та внутрішніх інформаційних ресурсів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінарів, що видаються базовим закладом освіти, з використанням регламентованого інтернет-сервісу здійснюється на етапі їх підготовки до видання уповноваженою особою науково-дослідної частини. Підставою для перевірки є подання головного редактора (редактора) збірника наукових праць або голови (заступника голови) оргкомітету конференції/семінару, яке надається до науково-дослідної частини разом з електронною версією матеріалів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінарів, що видаються у відокремлених структурних підрозділах, забезпечується уповноваженими особами цих підрозділів.

Уповноважена особа надає звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки головному редактору (редактору) збірника або голові (заступнику голови) оргкомітету конференції/семінару протягом трьох робочих днів після отримання матеріалів.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у збірнику наукових праць або матеріалах конференції/семінару та можливості їх опублікування робить відповідна редакційна рада (колегія) збірника або оргкомітет конференції/семінару з урахуванням зазначених звіту та/або довідки.

3.7. *Перевірка навчальної літератури.*

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у навчальній літературі, що рекомендуються до видання вченою радою НУОМА та перевірка на наявність академічного плагіату у навчальній літературі, що рекомендуються до видання вченими радами навчально-наукових інститутів (факультетів)/педагогічними радами відокремлених структурних підрозділів, кафедрами/цикловими комісіями здійснюється відповідними кафедрами/цикловими комісіями з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів. Висновки щодо рекомендації цих матеріалів до видання документуються у протоколах засідання кафедр/циклових комісій.

Навчальна література, що рекомендується до видання вченою радою НУОМА, підлягає перевірці на наявність академічного плагіату з використанням регламентованого інтернет-сервісу. Така перевірка здійснюється уповноваженою особою навчально-методичного відділу НУОМА перед їх розглядом на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради відокремленого структурного підрозділу.

Підставою для такої перевірки є подання автора рукопису, погоджене керівником відповідного навчально-наукового інституту (факультету)/відокремленого структурного підрозділу, яке надається до навчально-методичного відділу разом з електронною версією матеріалів. У поданні обов'язково зазначається чи вперше матеріали підлягає перевірці, чи повторно.

За результатами перевірки уповноважена особа протягом трьох робочих днів після отримання рукопису надає автору звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки, які, у свою чергу надаються голові вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради відокремленого структурного підрозділу разом із рукописом для подальшого розгляду.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у рукописі навчальної літератури робить вчена рада відповідного навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічна рада відокремленого структурного підрозділу, яка розглядає рукопис та рекомендує його до подальшого розгляду вченою радою НУОМА, з урахуванням зазначених звіту та/або довідки. Висновок документується у протоколі засідання вченої/педагогічної ради.

3.8. *Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів.*

Перевірка на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів здійснюється з використанням регламентованого інтернет-сервісу уповноваженою особою науково-дослідної частини (для базового закладу освіти) на етапі підготовки здобувачів до захисту цих робіт у екзаменаційній комісії.

Вимоги до рівня оригінальності тексту кваліфікаційних робіт встановлюються рішенням вченої ради відповідного навчально-наукового інституту (факультету). Ці вимоги разом з інформацією щодо основних принципів академічної доброчесності доводяться до відома здобувачів вищої освіти та керівників кваліфікаційних робіт до початку виконання цих робіт.

Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів) забезпечують формування баз електронних копій кваліфікаційних робіт здобувачів та в термін до десяти календарних днів перед засіданням екзаменаційної комісії надають електронні копії робіт та відповідне подання щодо їх перевірки до навчально-методичного відділу (для базового закладу освіти). У поданні обов'язково зазначається чи подаються кваліфікаційні роботи на перевірку вперше, чи повторно.

Перевірка на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів, що виконувались у відокремлених структурних підрозділах, здійснюється уповноваженими особами відповідних відокремлених структурних підрозділів.

Результати перевірки, а саме звіт(и) з перевірки та/або довідка(и) про результати перевірки надсилаються адміністратором або оператором системи до директоратів відповідних навчально-наукових інститутів (деканатів факультетів), які в свою чергу передають їх до відповідних кафедр.

Висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здобувача та можливість її допуску до захисту робить кафедра, на якій виконувалась робота.

Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів) передають бази електронних копій кваліфікаційних робіт здобувачів до репозиторію наукової-технічної бібліотеки НУОМА протягом десяти робочих днів після завершення атестації, а також забезпечують зберігання на локальних носіях електронних копій захищених кваліфікаційних робіт здобувачів, звітів перевірки та/або довідок про результати перевірки протягом п'яти років.

3.9. Перевірка індивідуальних завдань здобувачів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у індивідуальних завданнях здобувачів здійснюється відповідними кафедрами/цикловими комісіями з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та/або внутрішніх інформаційних ресурсів.

Рішення щодо наявності/відсутності плагіату в індивідуальних завданнях здобувачів приймають викладачі, які здійснюють оцінювання індивідуальних завдань, з урахуванням результатів перевірки та досвіду. У разі виявлення академічного плагіату індивідуальне завдання не підлягає зарахуванню.

Результати перевірки на плагіат та заходи упередження академічного плагіату в індивідуальних завданнях здобувачів розглядаються на засіданнях кафедр/циклових комісій.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У разі виявлення порушень академічної доброчесності у кваліфікаційних і наукових роботах та індивідуальних завданнях здобувачів, наукових роботах педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників НУОМА, у навчальній літературі та засобах навчання автори несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України та Рамкового кодексу академічної доброчесності НУОМА.

ЛИСТ ОБЛІКУ ПЕРІОДИЧНИХ ПЕРЕВІРОК

№ з/п	Дата	П І Б і посада особи, що виконала періодичну перевірку	Змінам належать	Примітки
1	06.09.2021	Іванова Л.А., методист 1 кат. НМВ	без змін	
2	05.09.2022	Іванова Л.А., методист 1 кат. НМВ	без змін	
3	11.09.2023	Іванова Л.А., методист 1 кат. НМВ	по тексту (с.3, 5-9) замінити НУ «ОМА» на НУОМА	
4	09.09.2024	Іванова Л.А., методист 1 кат. НМВ	п. 1.1.	
5	08.09.2025	Іванова Л.А., методист 1 кат. НМВ	без змін	

**ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДРОЗДІЛУ З
ДОКУМЕНТОМ**

П І Б	Посада	Термін ознайомлення	Підпис	Дата ознайомлення (по факту)